Persikov abia reuşi să termine de citit şi se repezi imediat la telefon. Peste cîteva secunde, discuta pe un ton aprins şi iritat:

— Mă iertaţi, dar... nu pot să înţeleg, cum... Cum aşa? eu... fără sfatul sau încuviinţarea mea... Bine, dar ăsta... dracu' ştie ce e în stare să facă!!...

Necunoscutul se răsuci jignit pe taburet.

— Mă scuzaţi, începu el, dar eu sînt resp...

Persikov îl făcu însă un semn brutal cu cîrligul şi continuă:

— Vă rog să mă iertaţi, dar nu mai înţeleg nimic... Protestez categoric. Nu aveţi aprobarea mea pentru experienţe cu ouă... Eu sînt cel care trebuie să le verific...

Ceva orăcăia şi se zbătea în receptor şi oricine îşi putea da seama că interlocutorul vorbea ca şi cu un copil mic. Totul se sfîrşi cînd Persikov, stacojiu la faţă, puse receptorul în furcă şi rosti ca pentru sine:

— Eu m-am spălat pe mîini.

Se întoarse apoi la masă, reciti hîrtia peste ochelari o dată de sus în jos, apoi încă o dată de jos în sus şi urlă:

— Pankrat!

Pankrat apăru în prag, de parcă ar fi ieşit dintr-o trapă de scenă de operă. Persikov porni spre el şi răcni:

— Afară! Ieşi afară!

Şi Pankrat, fără să fi schiţat nici cel mai mic semn de uimire, dispăru instantaneu.

Apoi Persikov se întoarse spre nou-venit şi spuse:

— Mă rog... mă supun. Nu e treaba mea. Şi nici măcar nu mă interesează.

Musafirul fu nu atît jignit, cît uimit de atitudinea lui Persikov.

— Mă scuzaţi, începu el, dumneavoastră sînteţi tovarăşul?

— Ce tot îl daţi înainte cu „tovarăş", „tovarăş"... mormăi încruntat Persikov şi tăcu.

„Ia te uită..." se putu citi pe faţa lui Rokk.

— Mă scu...

— Iată cum stă treaba, îl întrerupse Persikov. Acesta este becul cu arc electric. Cu ajutorul lui, deplasînd ocularul – Persikov deschise capacul aparatului optic asemănător unui aparat fotografic – veți obține raza care este focalizată prin deplasarea obiectivului nr. 1... și a oglinzii nr. 2. Persikov stinse lumina roșie și o reaprinse pe placa de azbest a aparatului.

— Pe placă, sub rază, puteți așeza orice, și puteți face ce experimente doriți. Extrem de simplu, nu-i așa?

Persikov vru să fie ironic și disprețuitor, dar musafirul nu-i dădu atenție și-și pironi ochii strălucitori și atenți asupra aparatului.

— Vă previn, continuă Persikov, nu băgați mîinile în aparat, deoarece, după cum am observat, se produce o creștere a epiteliului... și, din păcate, nu știu încă dacă această manifestare este sau nu malignă.

Musafirul își ascunse de îndată mîinile la spate, scăpînd șapca de piele și privi mîinile profesorului.

Erau arse de iod, iar cea dreaptă fusese bandajată.

— Dar dumneavoastră, profesore?

— N-aveți decît să vă cumpărați mănuși de gumă de la magazinul lui Schwabe, de pe Bulevardul Kuznetki, răspunse iritat Persikov. Nu-s obligat să mă ocup și de asta.

În acel moment Persikov îl privi pe nou-venit ca printr-o lupă:

— De unde ați mai apărut? Și... de ce tocmai dumneata?...

Rokk se supără de-a binelea.

— Ce vreți să spu...

— În primul rînd ar trebui să știți despre ce este vorba!... De ce naiba v-ați legat de raza asta?...

— Pentru că este o chestiune de importanță vitală...

— Aha! Vitală? Atunci... Pankrat!

Cînd Pankrat apăru:

— Ai răbdare, să mă mai gîndesc.

Și Pankrat dispăru supus.

— Eu, spuse Persikov, nu pot să înțeleg ce-i cu secretul acesta și de ce-i atîta grabă?

— Dacă o țineți tot așa, o să mă zăpăciți de tot, profesore, răspunse Rokk, chiar nu știți că au pierit toate găinile?

— Ei și? urlă Persikov, acum doar n-aveți cum să le mai înviați pe toate!? Și la ce v-o fi trebuind raza asta, încă neverificată?

— Tovarășe profesor, răspunse Rokk, zău, dumneavoastră vorbiți de una, iar eu de alta. Vă repet, trebuie să reinițiem avicultura, pentru că în străinătate se scriu deja despre noi tot felul de prostii.

— N-au decît să scrie...

— Sînteți de-a dreptul..., spuse Rokk și clătină din cap.

— Și cui, mă rog, i-a venit în cap ideea să obțină găini din ouă?...

— Mie, răspunse Rokk.

— Aha... deci așa... și mă rog, de ce?... de unde ați aflat de proprietățile razei?

— Profesore, să știți că am asistat la conferința dumneavoastră.

— Bine, dar eu n-am experimentat încă nimic cu ouă!... Abia mă pregătesc!

— O să fie o reușită deplină, spuse Rokk, pe un ton călduros și convingător, raza dumneavoastră e atît de renumită, încît poți să crești și elefanți, darămite pui de găină.

— Știți ceva? se răsti Persikov, nu sînteți cumva zoolog? Nu? Păcat... ar fi ieșit un experimentator foarte bun din dumneavoastră... doar că... riscați mult... s-ar putea să nu reușiți... și-mi răpiți timpul de pomană...

— Aparatele o să vi le returnăm. Ce înseamnă...

— Cînd?

— De îndată ce scot prima partidă.

— Ce sigur sînteți pe dumneavoastră! Bine... Pankrat!

— Am oamenii mei, spuse Rokk, am și pază...

Spre seară, cabinetul lui Persikov deveni pustiu... Mesele se goliră. Oamenii lui Rokk duseră cu ei cele trei aparate mari, lăsîndu-i-l profesorului pe cel mai mic, cel cu care își începuse experimentele.

Se lăsă amurgul de iulie, o nuanță cenușie puse stăpînire pe institut și se revărsă pe coridor. Din cabinetul profesorului se auzeau zgomote monotone de pași. Persikov se plimba în semiîntuneric, măsurînd încăperea în lung și în lat... Ciudat... În seara aceea un sentiment nelămurit pusese stăpînire pe sufletele oamenilor și animalelor care populau institutul. Broaștele dezlănțuiră un concert plin de jale, orăcăind de parcă ar fi prevestit o nenorocire. Pankrat fu nevoit să prindă pe culoar un șarpe care evadase din cușca lui; în ochii șarpelui se putea citi că avea de gînd să fugă și asta cît se poate de repede.

Cînd tocmai începuse să se întunece, din cabinetul profesorului se auzi soneria. Pankrat apăru de îndată și fu martorul unui tablou înflorător. Profesorul stătea în mijlocul încăperii și privea mesele goale. Pankrat tuși încetișor și inlemni.

— Uită-te și tu, Pankrat, spuse Persikov, arătînd spre masa pustie.

Lui Pankrat i se făcu frică. În semiîntuneric ochii profesorului i se părură înlăcrimați. Totul era atît de neobișnuit și de înfricoșător...

— Așa e, răspunse plîngăreț Pankrat și gîndi: „Mai bine ați fi urlat la mine!".

— Uite... repetă Persikov și buzele îi tremurară ca unui copil căruia i s-a luat, fără motiv, jucăria preferată din mînă.

— Pankrat, dragule, continuă Persikov întorcîndu-se spre fereastră, află că soția mea, care m-a părăsit acum 15 ani și a ajuns cîntăreață la operetă, a murit... așa stau lucrurile, dragă Pankrat... uite, am primit scrisoarea aceasta...

Broaștele orăcăiau jalnic și întunericul începu să-i învăluie pe cei doi... A venit noaptea... Moscova... niște globuri albe se aprinseră undeva dincolo de geamuri. Pankrat, descumpănit și întristat, rămăsese înspăimîntat în aceeași poziție de drepți...

— Du-te, Pankrat, spuse cu greu profesorul, și făcu un gest cu mîna, culcă-te, scumpule.

Era deja noapte. Pankrat ieşi în fugă din cabinet şi alergă pe vîrfuri pînă la cămăruţa lui, scormoni prin nişte cîrpe aflate într-un colţ, scoase o sticlă începută de votcă amărule rusească şi dădu pe gît o înghiţitură cît o cană de ceai. Muşcă dintr-o bucată de pîine cu sare şi parcă se înveseli nitel.

Tîrziu, spre miezul nopţii, Pankrat, care şedea desculţ pe banca din vestibulul semiluminat, îi povestea melonului de serviciu, scărpinîndu-şi pieptul pe sub cămaşa de pînză:

— Să mor, pe ce-am mai sfînt...

— Chiar plîngea? întrebă curios melonul.

— Pe ce-am mai sfînt... îl asigură Pankrat.

— E un mare savant, fu de acord melonul, ce să-i faci, broasca nu-i poate ţine loc de nevastă.

— Aşa-i, spuse Pankrat.

Apoi căzu pe gînduri şi continuă:

— Mi-aş aduce muierea aici... Chiar aşa, de ce să mai stea la ţară?... Numa' că-i e cam scîrbă de şerpii ăştia...

— Da, sînt o adevărată pacoste, îl susţinu melonul.

Din cabinet nu se mai auzea nici un zgomot. Nici becul nu era aprins: sub uşă nu se zărea nici o dungă de lumină.

Capitolul VIII

Întîmplarea de la sovhoz

Orice s-ar spune, vreme mai frumoasă decît mijlocul lui august nu există, cel puţin în gubernia Smolensk. Vara anului 1928 fusese o vară splendidă, cu ploi de primăvară urmate de călduri şi soare, cu recoltă bogată... La fosta moşie a Şeremetievilor[1] se

1. Veche familie nobiliară, renumită pentru luxul reşedinţelor sale şi pentru preocupările de mecenat ale descendenţilor acestei familii.

coceau merele... codrii erau verzi, iar cîmpiile străluceau ca niște dreptunghiuri galbene... Omul devine mai bun în sînul naturii. Poate tocmai de aceea Alexandr Semionovici nu mai era atît de antipatic. Fața îi era bronzată, cămașa de pînză deschelată la gît îi dezvelea pieptul acoperit de un păr negru și des; pantalonii pe care-i purta erau din pînză de cort. Parcă și ochii i se liniștiseră și se îmbunaseră.

Alexandr Semionovici alergă sprinten din pridvorul cu coloane, deasupra căruia atîrna inscripția:

SOVHOZUL „RAZA ROȘIE"

spre camioneta care adusese sub pază strictă cele 3 aparate negre.

Întreaga zi Alexandr Semionovici trebălui împreună cu ajutoarele sale, instalînd aparatele în fostele sere ale Șeremetievilor... Spre seară totul fu terminat. Sub acoperișul de sticlă se aprinse un glob mat alb, aparatele fură așezate pe cărămizi, iar mecanicul care le însoțise, după ce răsuci și apăsă niște butoane, aprinse, în interiorul cutiilor negre cu plăci de azbest, enigmatica rază roșie. Alexandr Semionovici se urcă pe o scară îngrijindu-se personal de starea cablurilor electrice.

A doua zi, de la gară, sosi aceeași camionetă care scuipă 3 cutii dintr-un placaj neted splendid, de jur împrejurul cărora erau lipite o mulțime de etichete cu inscripții albe pe fond negru:

„VORSICHT! EIER!!"
(Atențiune! Ouă!!)

— Oare de ce au trimis așa puține? se miră Alexandr Semionovici, dar se angrenă la muncă și începu să despacheteze ouăle. Despachetatul se desfășură în aceeași seară și la acțiune participară: Alexandr Semionovici în persoană, nevastă-sa, Maria, o femeie extrem de grasă, fostul grădinar chior al Șeremetievilor, angajat acum pe post de paznic în sovhoz, și femeia de serviciu, Dunia. Aici nu era ca la